Technologie a řízení letecké dopravy:

10. Infrastruktura letecké dopravy

Metodický koncept k efektivní podpoře klíčových odborných kompetencí s využitím cizího jazyka ATCZ62 - CLIL jako výuková strategie na vysoké škole

Interreg
EVROPSKÁ UNIE
Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj

Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj

VŠTE

UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES UPPER AUSTRIA

Infrastruktura letecké dopravy

Do letecké infrastruktury řadíme stavby, objekty a zařízení, které mají přímý vliv na organizaci a řízení letového provozu ve vzdušném prostoru či na zemi nebo umožňují pohyb či obsluhu letadel na pozemních objektech. Lze v základu rozdělit infrastrukturu na 3 části:

- Vzdušný prostor je vzdušný prostor nad územím státu do výšky, kterou lze použít pro letový provoz. Vzdušný prostor je přístupný k létání za podmínek stanovených zákony daného státu, mezinárodními smlouvami, zajištění pravidel létání, které stanovují postupy při létání ve vzdušném prostoru.
- Letiště tvořené územně vymezenou a vhodně upravenou plochou, včetně staveb a zařízení, která je trvale určená ke vzletům a přistávaní letadel a k pohybům letadel s tím souvisejícím.
- Letecké služby zajišťující bezpečnost a plynulost létání ve vzdušném prostoru daného státu (území).

Interreg Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj
Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
VŠTE
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES UPPER AUSTRIA

Letiště - rozdělení

V České republice se letiště v základu rozdělují na tyto kategorie:

a) Dle technických podmínek, provozních podmínek a základního určení:

- **vnitrostátní** – jsou určena a vybavena k uskutečňování vnitrostátních letů;
- **mezinárodní** – celní letiště, jsou určena a vybavena k uskutečňování nejen vnitrostátních letů, ale také letů, při kterých je překročena státní hranice České republiky, tzn., že jsou vybavena pasovou, celní, zdravotní a jinou kontrolou.

b) Dle okruhu uživatelů:

- **veřejná** – letiště, která svojí provozní působností mohou přijímat všechna letadla;
- **neveřejná** – letiště, u kterých okruh uživatelů stanoví na návrh jeho provozovatel;
- **vojenská** – letiště, které slouží jen pro potřeby armády daného státu.

c) Dle charakteru leteckého provozu na letišti:

- Např. dopravní, sportovní, podnikové, pro experimentální účely, pro letecké práce v zemědělství apod.

Interreg Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj
Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
VŠTE
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES UPPER AUSTRIA

Letiště – pohybové plochy

Pohybovými plochami na letišti rozumíme asfaltové či betonové plochy pro pohyb letadel. Můžeme je rozlišovat na:

- **Vzletová a přistávací dráha (RWY)** - vymezená pravoúhlá plocha na pozemním letišti upravená pro vzlety a přistání letadel.
- **Pojezdové dráhy (TWY)** – pás zřízený pro pojíždění letadel a spojující jednotlivé časti letiště.
- **Odbavovací plocha (APN)** – Plocha v blízkosti terminálu nebo hangáru pro stání letadel a k provádění technického odbavení letadel, nakládce a vykládce zboží, nástupu a výstupu cestujících, apod.

Vzletová a přistávací dráha (RWY) se dělí na:

- **Nepřístrojové dráhy -** Určené pro provoz letadel používajících postupy pro vizuální přiblížení. (**VFR** – visual flight rules).
- **Přístrojové dráhy -** Určené pro provoz letadel používajících postupy pro přístrojové přiblížení (**IFR** - instrument flight rules)

Interreg Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj
Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
VŠTE
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES UPPER AUSTRIA

Letiště – provozní zařízení

Kromě technických zařízení umožňující organizaci letového provozu zejména při navádění letadel na letiště a RWY se na letišti nacházejí letištní vizuální a navigační prostředky, která zároveň umožňují na velkých letištích provoz letecké dopravy za snížené viditelnosti:

- Ukazatele a návěsti (např. ukazatel směru větru);
- Značení na pohybových plochách (např. prahové, vzdálenostní nebo osové značky na RWY);
- Světelná zařízení:
  - **Přibližovací světelné soustavy** - pro vizuální navedení letadla na dráhu RWY;
  - **Světelné sestupové soustavy** - udávají správnou výšku letadla (např. systém PAPI);
  - **Dráhové světelné soustavy** – světelně vymezují hranice nebo osu RWY.

Interreg Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj
Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
VŠTE
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES UPPER AUSTRIA

Infrastruktura letiště

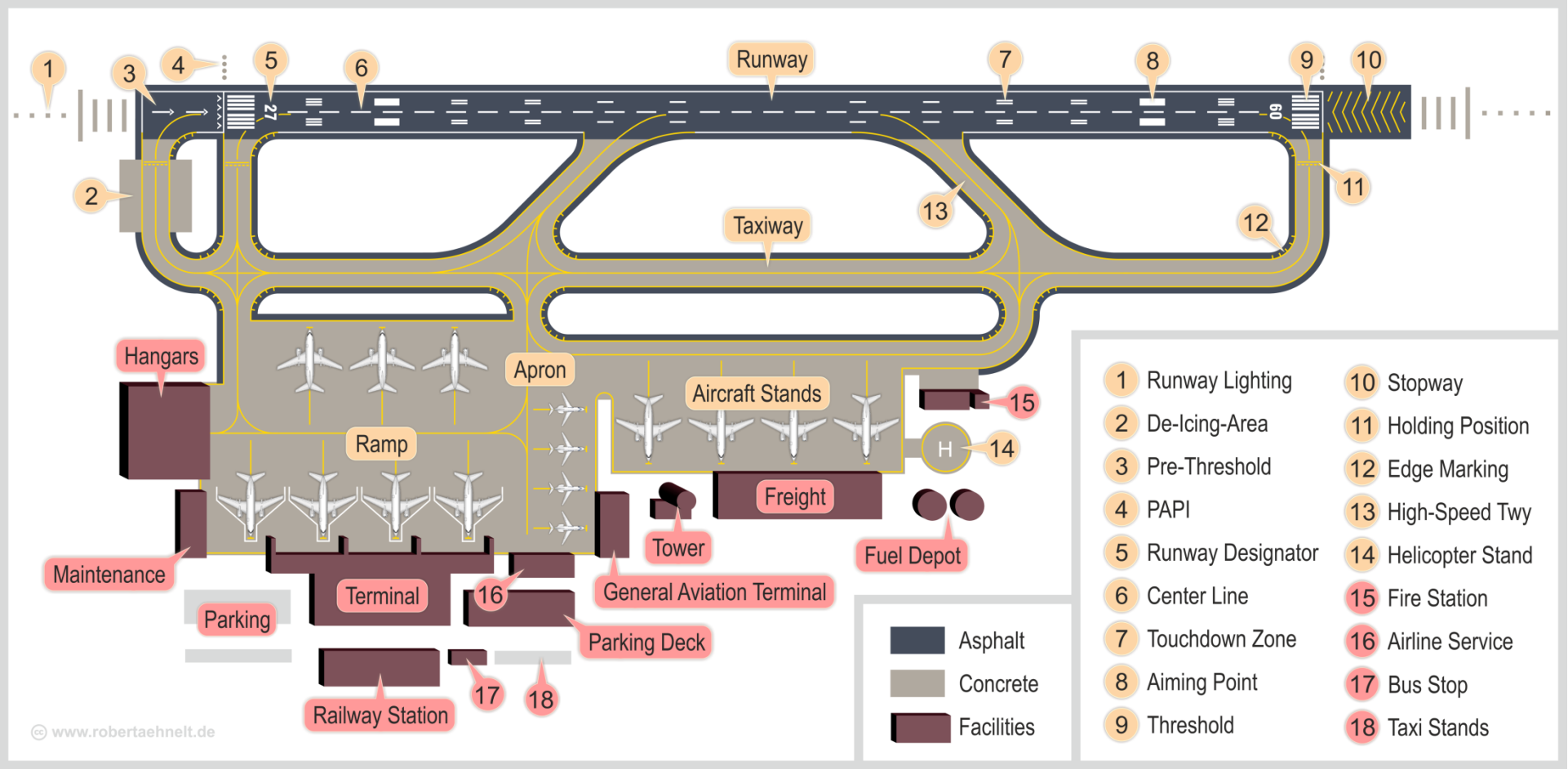

Author: CellarDoor85 (Robert Aehnelt). - Own work., CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=16561926

Interreg
Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj
Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
VŠTE
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES UPPER AUSTRIA

Letištní terminály

Jedná se o objekt sloužící k odbavování cestujících využívajících leteckou dopravu a pro veřejnost, který obsahuje zařízení pro odbavovací proces a další služby určené pro pohodlí cestujících. Kromě odbavování slouží i pro přestup, zprostředkování letenek a jiných služeb.

Členění částí terminálu na:

- **Odletová** a **příletová část**
- **Pre - security (veřejná část)** – část terminálu, kde je umožněn volný pohyb osob
- **Post security (neveřejná část)** – část terminálu s prostory pro pohyb osob, které prošli odbavením, celní, bezpečnostní a pasovou kontrolou.

Interreg Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj
Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
VŠTE
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES UPPER AUSTRIA

Řízení letového provozu

Řízení letového provozu (též ATC z - anglického air traffic control) je služba poskytovaná ze země letadlům na pohybujícím se v řízeném vzdušném prostoru nebo na řízeném letišti. Základním smyslem řízení letového provozu je předcházet srážkám ve vzduchu i na zemi, ale řídící letového provozu poskytují pilotům obvykle i další služby, jako je navigační pomoc nebo informační služba. Služba řízení letového provozu je poskytována obvykle třemi navzájem spolupracujícími specializovanými středisky:

- **Letištní služba řízení TWR** (z anglického tower - věž) - Řídící na věži jsou zodpovědní za bezpečný provoz na přistávací dráze, pojezdových drahách a v řízeném okrsku (zvaném též CTR z anglického Control Zone), což je malý vzdušný prostor v bezprostředním okolí letiště.
- **Přibližovací služba řízení APP** (z anglického approach - přiblížení). Jejím úkolem je udržovat bezpečný a plynulý provoz v koncové řízené oblasti, což je vzdušný prostor v širším okolí letiště.
- **Oblastní služba řízení ACC** (Area Control Centre) - zajišťuje řízení letového provozu v příslušné řízené oblasti, což je typicky velká oblast řízeného vzdušného prostoru, někdy zahrnující území celého státu.

Interreg Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj
Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
VŠTE
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES UPPER AUSTRIA

Vzdušný prostor

Rozeznáváme dva základní druhy vzdušného prostoru z hlediska pohybu v něm (tj. létání):

- Řízený;
- Neřízený.

V rámci uskutečňování letecké dopravy je vzdušný prostor rozdělen dále do různých okrsků, oblastí, segmentů, zakázaných prostor, dočasně vyhrazených prostor, apod., které definují **leteckou vzdušnou cestu**.

Samotné lety jsou koordinovány pracovníky řízení letového provozu (ATC), kteří kromě jiného v **kontrolovaném vzdušném prostoru** dohlížejí nad dodržením **vertikálních i horizontálních rozestupů** mezi jednotlivými letadly.

Interreg Rakousko-Česká republika
Evropský fond pro regionální rozvoj
Europäische Union
Evropská unie
Europäischer Fonds für regionale Entwicklung
Evropský fond pro regionální rozvoj
VŠTE
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES UPPER AUSTRIA